

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาจิตรกรรมฝาผนังสมัยอยุธยา สกลช่างเพชรบุรีที่วัดใหญ่สุวรรณาราม
ชื่อนักศึกษา	นายมาณฑ อิศรเดช
สาขาวิชา	โบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์
ภาควิชา	โบราณคดี
ปีการศึกษา	2527

บทคัดย่อ

การศึกษาจิตรกรรมฝาผนังสมัยอยุธยาที่อยู่ในจังหวัดต่างๆ 15 จังหวัดในภาคกลางของประเทศไทย ซึ่งมีจิตรกรรมฝาผนังทั้งสิ้น 10 แห่ง เป็นการค้นคว้าถึงคติและรูปแบบทางศิลปะ อันจะทำให้แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม จิตรกรรมฝาผนังที่วัดใหญ่สุวรรณาราม เป็นจิตรกรรมในกลุ่มที่ 2 อันเป็นช่วงที่สำคัญ เพราะ เป็นระยะที่มีพัฒนาการอันจะนำไปสู่ลักษณะเฉพาะของจิตรกรรมแบบอยุธยา

เนื้อหาของวิทยานิพนธ์แบ่งเป็น 5 บท บทแรกเป็นบทนำ กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของเรื่อง ตลอดจนวิธีการดำเนินการวิจัย บทที่ 2 กล่าวถึงพื้นฐานอารยธรรมอยุธยา และจิตรกรรมฝาผนังสมัยอยุธยา บทที่ 3 เป็นการกล่าวถึงจิตรกรรมสกลช่างเพชรบุรี บทที่ 4 เป็นการวิเคราะห์และกำหนดอายุจิตรกรรมฝาผนังวัดใหญ่สุวรรณาราม บทสุดท้ายเป็นบทสรุปและขอเสนอแนะ

ผลของการศึกษาทำให้ทราบว่า จิตรกรรมฝาผนังที่วัดใหญ่สุวรรณารามนี้ มีภาพจิตรกรรมที่สำคัญอยู่ 3 เรื่อง อันได้แก่ เรื่องเทพชุมนุม เรื่องมารผจญ และเรื่องอรัญญ์ เนื้อหาแรกเป็นเนื้อหาที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นผนังที่ไม่ได้รับการเปลี่ยนแปลงและเขียนสีเพิ่มเติม คติของเรื่องนี้มาจากมหาสมณสูตรในทีฆนิกาย จากสุตตันปิฎก (เล่ม 10) และอาจกล่าวได้ว่า ภาพเรื่องเทพชุมนุมนี้เป็นแห่งเดียวที่มีความสมบูรณ์ตรงตามคติพุทธศาสนา

รูปแบบและองค์ประกอบศิลปะที่มีลักษณะเฉพาะหลายประการ เช่นมีการริเริ่มใช้เส้น-
สีเทามาใช้ในงานจิตรกรรม การใช้ลวดลายต่างๆ มากันระหว่างภาพบุคคล ตลอดจนโครงสร้างที่
ใช้มีลักษณะโดยจะใช้โครงสร้างหลักเป็นสี่แฉง

การกำหนดอายุจิตรกรรมที่วัดใหญ่นี้ ได้เสนอแนวคิดใหม่ในการนำเอาคติมาเป็นประ-
เด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่กำหนดอายุ โดยจะอาศัยหลักฐานทางประวัติศาสตร์และ โบราณคดี
ผนวกกับรูปแบบศิลปะ ทำให้กำหนดอายุได้ความที่จะอยู่ในระหว่าง พ.ศ.2181 และไม่เกิน
พ.ศ.2199

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

Thesis Title   A Study on Ayudhya Mural Painting of Petchburi
                              School at Wat Yai Suvarnarama
Name   Manop Isaradej
Concentration   Historical Archaeology
Department   Archaeology
Academic Year   1984

✓ ABSTRACT

The Study on Ayudhyan Mural Painting, ten of which in five provinces in central Thailand, based on the iconography as well as art style, can be divided into three groups. The Mural Painting at Wat Yai Suvarnarama belongs to the second group which is considered to be important that would develop itself to be the typical Style of Ayudhyan painting.

The content of this thesis is divided into five chapters. The first chapter is the introduction, the second one deals with the civilization and painting during the Ayudhya Period, the third chapter is the school of painting in Petchburi Province, the fourth one devotes to the analysis and dating of mural painting at Wat Yai Suvarnarama and the last chapter is the conclusion and suggestion.

The result of the study of Mural Painting at Wat Yai Suvarnarama indicates that the whole theme of this painting is composed of three stories: The convention of devata, scene of Enlightenment and

door guardians. The first story seems to be the most important because it is believed that it would be painted on the original wall prior to the restoration. It is said that the story of this part came from Mahasamaisutra of Diganikays in Tripitaka Vol.10 and the story of convention of devata depicted here is the only one that corrected to the Tripitaka.

The art style and composition of the painting have several characteristics of their own such as the beginning of using "sintaow line" on the painting, the interrection of some motifs between the personnages as well as the use of red and green colour scheme.

The dating of the painting of Wat Yai Suvarnarama tends to bring the new suggestion by composing of stories, historical and archaeological datas as well as art style. It is finally believed that it would be painted between 1638 - 1656.

กิติกรรมประกาศ

วิทยาลัยนพนธ์ฉบับนี้ ได้รับทุนสนับสนุนจากทุนวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร และได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ นอกจากนี้ยังได้รับทุนสนับสนุนจากผู้อุปการะคุณผู้ไม่ประสงค์ออกนาม จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

การทำวิทยาลัยนพนธ์ฉบับนี้ ได้รับความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ เสนอ นิลเดช อาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผาสุข อินทรารุช หัวหน้าภาควิชาโบราณคดี คณะโบราณคดี ที่ได้กรุณาเป็นผู้ควบคุมวิทยาลัยนพนธ์ เป็นที่ปรึกษาแนะนำ ให้ความรู้ความเข้าใจ ช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการเขียนวิทยาลัยนพนธ์ให้ถูกต้องเหมาะสม ด้วยความเอาใจใส่มาโดยตลอด อาจารย์เยาว์ นาคเวก อาจารย์มยุรี วีระประเสริฐ และอาจารย์หม่อมราชวงศ์สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์ อาจารย์ภาควิชาโบราณคดี ก็ได้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในด้านต่างๆ อันเป็นประโยชน์ในการเขียนวิทยาลัยนพนธ์ด้วยดีเสมอ ขอขอบพระคุณอาจารย์ทั้ง 5 ท่าน ที่ได้กล่าวชื่อนามมาแล้ว ด้วยความเคารพยิ่ง

ขอขอบคุณหม่อมหลวงสุรสวัสดิ์ สุขสวัสดิ์ และ นายทรงศักดิ์ หาญวงศ์ นักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ ที่ได้ช่วยเหลือในการถ่ายภาพจิตรกรรมและศิลปโบราณวัตถุจากพิพิธภัณฑสถานจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค นางสาวอัมพวัน รุ่งเรือง บัณฑิตคณะครู-ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ฉันทนา สุรสวัสดิ์ อาจารย์วิทยาลัยครูสวนสุนันทา นางสาวอนุสรณ์ คุณประกิจ นางสาวสิริกฤต พิชัยจุมพล นางสาวปราณี แจ่มขุนเทียน และ นางสาวสิวิกา ประกอบสันติสุข นักศึกษาปริญญาโท สาขาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ ที่ได้ช่วยเหลือด้านต่างๆ เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีบุคคลอื่นอีกหลายท่านที่มีชื่อออกนามในที่นี้ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา ทุกท่านที่ได้กล่าวชื่อนามมาข้างต้นนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้วิทยาลัยนพนธ์นี้ลุล่วงไปได้ในที่สุด ขอขอบพระคุณท่านทั้งหลายอีกครั้งหนึ่ง